

**PROGRAM WYCHOWAWCZO - PROFILAKTYCZNY
ZESPOŁU SZKÓŁ PONADGIMNAZJALNYCH NR 4
im. Romualda Traugutta w BEŁCHATOWIE
na lata 2017-2019**

I Wstęp

Niniejszy Program Wychowawczo-Profilaktyczny przeznaczony jest dla uczniów Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych nr 4 w Bełchatowie. Jego założeniem jest:

- wychowanie rozumiane jako wspieranie dziecka w rozwoju zmierzającego do pełnej dojrzałości w sferze fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, duchowej i społecznej, wzmacniane i uzupełniane przez działania z zakresu profilaktyki dzieci i młodzieży;
- profilaktyka, czyli kompleksowa interwencja kompensująca niedostatki wychowania, obejmująca równolegle trzy obszary:
 - ✓ wspomaganie wychowanka w radzeniu sobie z trudnościami zagrażającymi jego prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu,
 - ✓ ograniczanie i likwidowanie czynników ryzyka, które zaburzają prawidłowy rozwój i dezorganizują zdrowy styl życia,
 - ✓ inicjowanie i wzmacnianie czynników chroniących, które sprzyjają prawidłowemu rozwojowi oraz umożliwiają prowadzenie zdrowego stylu życia.

Program opracowano na podstawie: diagnozy jakości funkcjonowania uczniów i ich potrzeb, identyfikacji sukcesów i porażek wychowawczych oraz profilaktycznych szkoły, identyfikacji podejmowanych metod wychowawczych i profilaktycznych pod kątem ich skuteczności, identyfikacji potrzeb rozwojowych nauczycieli oraz źródeł zewnętrznego wsparcia wychowawczo – profilaktycznego. Poszczególne elementy programu będą zawarte w planach nauczania każdego przedmiotu, planach pracy zajęć pozalekcyjnych samorządu uczniowskiego, planie pracy pedagoga szkolnego, doradcy zawodowego, biblioteki oraz w planach wychowawczo-profilaktycznych klas. Wychowawca po wcześniejszej diagnozie sytuacji wychowawczej w klasie podejmuje decyzję dotyczącą realizacji wybranych zagadnień, określa cele programu dla danej klasy, uwzględniając wiek oraz specyfikę zmian rozwojowych uczniów.

II Podstawy prawne

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. Art.72;
- Powszechna Deklaracja Praw Człowieka;
- Międzynarodowy Pakt Praw Obywatelskich i Politycznych;
- Konwencja o Prawach Dziecka;
- Karta Nauczyciela;
- Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach;
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 sierpnia 2017 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym;
- Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym;
- Rozporządzenie MEN z dnia 14 lutego 2017r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej;

- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016r. Prawo Oświatowe;
- Ustawa z dnia 24 sierpnia 2015 roku o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2015 poz. 1390);
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz.U. 2015.1249);
- Rozporządzenie MEN z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. 2013.532);
- Rozporządzenie MEN z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz.U.2012.977 ze zm.);
- Statut Szkoły.

III Cele programu

Głównym celem jest wyrównywanie szans wszystkich uczniów poprzez dążenie do wszechstronnego rozwoju osobowego i osiągnięcia dojrzałości wychowanka w wymiarze fizycznym, psychicznym, społecznym i duchowym.

Cele szczegółowe

1. W sferze fizycznej:

- kształtowanie sprawności fizycznej i odporności,
- propagowanie zdrowego stylu życia,
- realizacja zadań związanych z profilaktyką uzależnień,
- wdrażanie nawyków i umiejętności sprzyjających zachowaniu zdrowia i sprawności fizycznej w różnych okresach życia i stanu zdrowia,
- ochrona młodego człowieka przed zagrożeniami współczesnego świata,
- uświadamianie szkodliwości stosowania środków uzależniających,
- zapobieganie podejmowania zachowań ryzykownych,
- kształtowanie postaw proekologicznych.

2. W sferze psychicznej:

✓ emocjonalnej:

- poszanowanie życia ludzkiego jako najwyższej wartości,
- kierowanie się w stosunkach międzyludzkich uczciwością i prawdą,
- poszanowanie godności osobistej,
- wyrobienie odporności na wszelkiego typu zagrożenia (profilaktyka),
- kształcenie umiejętności komunikowania się,
- dbałość o wysoką kulturę osobistą,
- wspieranie ucznia podczas pojawiania się sytuacji trudnych.
- wzmacnianie poczucia własnej wartości, wiary w siebie i swoje możliwości,
- kształtowanie postawy patriotycznej, poszanowanie kultury, tradycji, symboli szkolnych, lokalnych i narodowych, tolerancja wobec odmiennych poglądów,
- wypracowywanie umiejętności konstruktywnego rozwiązywania konfliktów,
- wsparcie uczniów wymagających szczególnej opieki,

- współpraca z rodzicami, wspólne rozwiązywanie pojawiających się problemów,
- rozpoznawanie i rozwój zainteresowań, zdolności, talentów,
- kształtowanie postawy odpowiedzialności za bezpieczeństwo, własne decyzje i czyny,
- kształcenie umiejętności radzenia sobie z zagrożeniami,
- podnoszenie świadomości w sferze bezpieczeństwa.

✓ Intelektualnej:

- kształcenie umiejętności komunikowania się,
- kształcenie umiejętności kreatywnego myślenia i samodzielnego poszukiwania wiedzy,
- kształcenie umiejętności prezentowania twórczej postawy,
- kształcenie umiejętności spostrzegania, kojarzenia i wnioskowania,
- zapewnienie równości szans w dostępie do różnych szkolnych form edukacyjnych, opiekuńczych, kulturalnych i sportowych,
- motywowanie do samokształcenia,
- wyposażenie w wiedzę i umiejętności niezbędne do egzaminu maturalnego i egzaminu zawodowego,
- poznanie dorobku kultury narodowej ze szczególnym uwzględnieniem kultury własnego regionu,
- poznanie dorobku innych kręgów cywilizacyjnych,
- rozwój zainteresowań i uzdolnień uczniów,
- indywidualizacja procesu dydaktyczno-wychowawczego ze szczególnym uwzględnieniem uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych i uzdolnionych.

3. W sferze społecznej:

- stymulowanie do podejmowania aktywności społecznej,
- kształtowanie wrażliwości na potrzeby społeczne oraz czynne angażowanie się na rzecz innych, na rzecz wspólnego dobra,
- wpajanie wartości uniwersalnych,
- rozwijanie tożsamości europejskiej,
- wskazywanie na wielość możliwości oraz korzyści płynących z podejmowania aktywności społecznej,
- rozwijanie takich cech jak: bezinteresowność, aktywność, solidarność, altruizm,
- kształtowanie umiejętności współpracy w zespołach klasowych, zaangażowanie w pracę na rzecz szkoły i środowiska lokalnego,
- kształcenie umiejętności obiektywnej oceny własnych i cudzych zachowań,
- przygotowanie do harmonijnego uczestnictwa w życiu społecznym poprzez: kształtowanie pozytywnych relacji z rodziną i najbliższym otoczeniem,
- kształcenie przedsiębiorczości i postaw aktywnych wobec rzeczywistości,
- kształcenie umiejętności współpracy.

4. W sferze duchowej:

- wpajanie uniwersalnych wartości moralnych i duchowych,
- kształcenie umiejętności obiektywnej oceny własnych i cudzych zachowań,
- kształcenie postaw otwartości, tolerancji i wrażliwości na krzywdę innych,
- kształcenie wrażliwości uczuciowej,
- kształcenie takich cech jak: pracowitość, uczuciowość, rzetelność, wytrwałość i odpowiedzialność, dobroć, wierność, poszanowanie prawdy,

- kształtowanie poczucia własnej wartości i godności oraz zachowań asertywnych,
- kształtowanie właściwej hierarchii wartości, która uwzględnia poglądy i potrzeby innych,
- wspieranie rozwoju duchowego uczniów (poszanowanie norm, wartości i autorytetów),
- posiadanie poczucia sensu życia i istnienia człowieka,
- propagowanie wśród uczniów zasad i norm etycznych,
- wychowanie w duchu tolerancji i szacunku dla drugiego człowieka.

IV Sylwetka absolwenta szkoły

Oczekujemy, że absolwent naszej szkoły będzie:

- dzięki własnej aktywności i pozytywnemu nastawieniu do życia osiągał wyznaczone cele,
- umiejętnie planował swój rozwój i świadomie podejmował decyzje,
- konstruktywnie rozwiązywał konflikty,
- budował pozytywne relacje międzyludzkie,
- empatyczny,
- promował prospołeczne wartości i pozytywne wzorce osobowe,
- aktywnie uczestniczył w życiu społecznym,
- asertywny,
- wrażliwy,
- kreatywny,
- przedsiębiorczy,
- zdolny do sprawiedliwej i etycznej oceny rzeczywistości,
- otwarcie wyrażał swoje potrzeby, uczucia i opinie z zachowaniem szacunku do siebie oraz innych osób i ich odmienności,
- odznaczał się wysoką kulturą osobistą,
- świadomy zagrożeń wynikających z uzależnień,
- tolerancyjny i wrażliwy na krzywdę innych,
- dobrze przygotowany do kontynuowania dalszej nauki lub podjęcia pracy zawodowej,
- ambitny, ciekawy świata, aktywny,
- posiadał poczucie autonomii i własnej godności,
- odpowiedzialny, zaradny i samodzielny,
- wiedział, jakie posiada prawa i jak ich bronić, a jednocześnie świadomy, że inni też je posiadają,
- szanował kulturę, tradycję, symbole narodowe,
- świadomy, że jest częścią przyrody, którą należy chronić,
- prowadził zdrowy styl życia.

V Zadania wychowawczo-profilaktyczne szkoły

1. Wychowanie dzieci i młodzieży we współpracy z rodzicami i z uwzględnieniem ich woli oraz we współpracy z instytucjami o charakterze edukacyjnym, wychowawczym i opiekuńczym.
2. Wychowywanie dzieci i młodzieży do wartości, w duchu tolerancji i szacunku dla drugiego człowieka.
3. Wzmacnianie tożsamości narodowej i kultywowanie pamięci narodowej poprzez upamiętnianie postaci i wydarzeń historycznych, obchody świąt narodowych i poszanowanie symboli państwowych.
4. Rozwijanie obywatelskich, patriotycznych i społecznych postaw uczniów.

5. Zachęcanie do podejmowania działań na rzecz środowiska szkolnego i lokalnego, angażowania się w wolontariat.
6. Kształtowanie postawy szacunku dla środowiska przyrodniczego i motywowanie do działań na rzecz jego ochrony.
7. Troska o bezpieczeństwo uczniów i wszystkich pracowników szkoły ze szczególnym uwzględnieniem osób niepełnosprawnych.
8. Przygotowanie uczniów do dokonywania świadomych i odpowiedzialnych wyborów w przestrzeni cyfrowej oraz opartych na wzajemnym szacunku relacji z innymi użytkownikami sieci.
9. Kształtowanie postaw prozdrowotnych uczniów.
10. Wspomaganie rozwoju uczniów stosownie do ich potrzeb i możliwości ze szczególnym uwzględnieniem uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych.
11. Podejmowanie działań opiekuńczych odpowiednio do istniejących potrzeb.
12. Profilaktyka wychowawcza i profilaktyka uzależnień.
13. Przeciwdziałanie demoralizacji i niepowodzeniom szkolnym.
14. Doskonalenie zawodowe nauczycieli.
15. Dbłość o dobry wizerunek szkoły.

VI Ewaluacja programu

Ewaluacja wewnętrzna programu wychowawczo-profilaktycznego podejmowana przez pedagoga szkolnego i Zespół Wychowawczy w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych nr 4 im. R. Traugutta w Bełchatowie zakłada przemyślane, zaplanowane i systematyczne działanie, którego celem jest gromadzenie i opracowywanie informacji oceniających działania szkoły. Powstały wskutek ewaluacji raport będzie upubliczniany w postaci diagnoz czy analiz wykorzystywanych do doskonalenia jakości działań szkoły. Ewaluacja będzie przeprowadzana po zakończeniu okresu, na jaki został sporządzony program wychowawczo-profilaktyczny, w odstępach dwu- lub trzyletnich. W trakcie ewaluacji wewnętrznej zbierane będą informacje pochodzące z różnych źródeł, od nauczycieli, uczniów, ich rodziców, szkolnych specjalistów, pracowników administracyjnych, z dokumentów szkolnych, sprawozdań okresowych, dzienników zajęć pozalekcyjnych, informacji umieszczanych na stronie internetowej szkoły, czy informacje pochodzące od niezależnych obserwatorów, mających kontakt ze szkołą (np. służby mundurowe, społeczność lokalna). Zespół ewaluacyjny w swojej pracy będzie wykorzystywał dostępne metody i narzędzia badawcze takie jak: obserwacja, wywiad, metoda papier/ołówek (ankieta, kwestionariusz, inwentarz), analiza przypadku, analiza dokumentacji i grupy fokusowe. Proces ewaluacji będzie przebiegał etapami i obejmie: określenie wskaźników, narzędzi, podjęcie badań, analizę wyników i określenie wniosków i zaleceń.

Trzy główne założenia ewaluacji:

1. Dojrzałość na miarę fazy rozwojowej i rozwój w sferach fizycznej, intelektualnej, emocjonalnej, społecznej i duchowej.
2. Wychowanie to wspieranie ucznia w rozwoju.
3. Profilaktyka jako działanie wzmacniające, korygujące i uzupełniające wychowanie.

Cel ewaluacji wewnętrznej w naszej szkole:

- Zebranie informacji na temat obszaru poddanego ewaluacji dotyczącego sfer: fizycznej, intelektualnej, społecznej, emocjonalnej i duchowej.
- Analizowanie podejmowanych działań wychowawczo – profilaktycznych.
- Badanie czy i w jaki sposób są wzmacniane właściwe zachowania uczniowskie.
- Analizowanie szeroko pojętego rozwoju ucznia i jego dojrzałości w sferach fizycznej, intelektualnej, emocjonalnej, społecznej i duchowej.

Zespół ewaluacyjny, stojący przed zadaniem dokonania wiarygodnej i rzetelnej oceny skuteczności oddziaływań wychowawczych i profilaktycznych szkoły przyjął następujące zasady przeprowadzenia ewaluacji:

1. Udział wszystkich zainteresowanych.
2. Jednoznaczne określenie celu ewaluacji.
3. Ustalenie zasad ewaluacji – wyznaczenie odpowiedzialnego za ewaluację, gromadzenie danych, ustalenie, komu i w jaki sposób zostaną przedstawione wyniki ewaluacji.
4. Jednoznacznie sformułowane pytania.
5. Przyjęcie realistycznej metodologii, dostosowanej do wiedzy i umiejętności zespołu ewaluacyjnego.
6. Uwzględnienie różnych punktów widzenia.
7. Bezpośrednia informacja zwrotna.
8. Brak presji czasowej.
9. Dokumentowanie ewaluacji, sporządzenie raportu końcowego.
10. Powtarzalność ewaluacji w stałych odstępach czasowych.

Wyznacznikami działań zespołu ewaluacyjnego stały się następujące, oczekiwane przez zespół cechy/ zespoły cech:

- W zakresie dojrzałości fizycznej – prowadzenie zdrowego stylu życia.
- W zakresie dojrzałości psychicznej (emocjonalnej i intelektualnej) – odpowiedzialne postępowanie uczniowskie.
- W zakresie dojrzałości społecznej – przyjmowanie konstruktywnych ról społecznych.
- W zakresie dojrzałości duchowej – posiadanie przez ucznia systemu wartości i poczucie sensu życia.

Działania pedagoga i Zespołu Wychowawczego będą obejmować, w zależności od wybranej sfery:

- Ewaluację celu czyli czy i w jakim stopniu osiągnięto zamierzone cele?
- Ewaluację wyniku czyli jakie są efekty zrealizowanych działań?
- Ewaluację procesu czyli czy sposób realizacji sprzyjał skuteczności?

Przykładowe pytania kluczowe, badające oczekiwania rodziców:

1. Sfera fizyczna: Jak dziecko ma funkcjonować w sferze fizycznej? Jaką wiedzę ma dysponować w zakresie prowadzenia zdrowego stylu życia? Jakimi umiejętnościami ma się charakteryzować w zakresie prowadzenia zdrowego stylu życia (np. organizowanie sobie zrównoważonej aktywności fizycznej)?
2. Sfera emocjonalna: Jaką dojrzałością emocjonalną ma charakteryzować się dziecko? Co powinno wiedzieć na temat emocji? Jakimi umiejętnościami w zarządzaniu emocjami powinno się wykazywać (np. konstruktywne wyrażanie emocji)?
3. Sfera intelektualna: Jakie cechy powinno mieć dziecko dojrzałe intelektualnie? Jaką wiedzę na temat świata powinno dysponować dziecko? Jakimi umiejętnościami powinno się charakteryzować w zdobywaniu wiedzy o świecie?
4. Sfera społeczna: Jakie są z punktu widzenia rodzica najważniejsze dla rozwoju dziecka role społeczne? Jaką wizję funkcjonowania dziecka w poszczególnych rolach mają rodzice (np. w roli ucznia, kolegi, syna, córki itp.)?
5. Sfera duchowa Jakimi wartościami powinno się charakteryzować dziecko po ukończeniu szkoły? Jaka powinna być struktura wartości absolwenta szkoły?

Reasumując, autoewaluacja programu wychowawczo – profilaktycznego jest procesem złożonym, który w zasadzie nigdy się nie kończy. Ma pomóc zrozumieć istotę, sens i znaczenie wszystkich działań podejmowanych w zakresie wychowania i profilaktyki i przyczynić się do szeroko rozumianego rozwoju szkoły.

VII Załączniki

Załącznik nr 1

Plan działań i sposoby ich realizacji w ramach programu wychowawczego –profilaktycznego w roku szkolnym 2017/2018

Załącznik nr 2
Regulamin pobytu ucznia w budynku szkoły oraz na terenie ZSP Nr 4 w Bełchatowie

Załącznik nr 3
Zarządzenia Zespołu Wychowawczego

Załącznik nr 4
Prawa ucznia ZSP Nr 4 w Bełchatowie

Załącznik nr 5
Obowiązki ucznia ZSP Nr 4 w Bełchatowie

Załącznik nr 6
Procedury postępowania nauczycieli i innych pracowników szkoły ZSP Nr 4 w Bełchatowie w sytuacjach zagrożenia dzieci i młodzieży oraz w trudnych sytuacjach wychowawczych

Opracował Zespół Wychowawczy